

Are Robert Strand
Vei03 1
8294 HAMARØY

Saksliste til møte i Fjordfiskenemnda onsdag 25. oktober 2023 - Teams

Sekretariatet for Fjordfiskenemnda viser til tidligere innkalling til møte i nemnda onsdag 25. oktober 2023 kl. 11 – 12 på Teams.

Saksliste:

1. Godkjenning av innkalling og saksliste.
2. Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte.
3. Høringssak - Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport;
<https://sametinget.no/politikk/horinger/aktive-horinger/>
4. Høringssak – Deltakerforskriften for 2024;
<https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Dokumenter/Hoeringer/horing-om-deltagerforskriften-2024>
5. Høringssak – Regulering av fangst av kongekrabbe i 2024;
<https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Dokumenter/Hoeringer/horing-forslag-til-regulering-av-fangst-av-kongekrabbe-i-2024>

Utkast til protokoll fra forrige møte 13.09.2023 er vedlagt. Utkast til høringssvar i sak 3, 4 og 5 er sendt pr. e-post.

Eventuelle forfall blant faste medlemmer må meldes til sekretariatet så snart som mulig, slik at vara medlem kan kalles inn.

Kontaktperson sekretariatet: Bernt Bertelsen, tlf. 934 37 000 eller e-post
bernt.bertelsen@fiskeridir.no

Vel møtt!

Med hilsen

Bernt Bertelsen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Are Robert Strand	Vei03 1	8294	HAMARØY
Gunnleif Alfredsen	Baltsfjordveien 553	9373	BOTNHAMN
Helga Pedersen	Gárggogeasgeaidnu 305	9841	TANA
Johan Arne Hansen	Heggevegen 6 B	8410	LØDINGEN
Ragnhild Sandøy	Innlandsvegen 45	9021	TROMSDALEN
Willy Andreas Pedersen	Waravegen 1	9803	VADSØ

Vedlegg

Sak 2 - Utkast til protokoll Fjordfiskenemnda 13.09.2023 m-vedlegg

Sak 3 – Forslag fra Ragnhild Sandøy om uttalelse til Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport

VEDLEGG SAK 3:

Forlag til Fjordfiskeremnda fra Ragnhild Sandøy, 23.10.2023

Rettighetene til arealer i kyst- og fjordstrøk Uttalelse til Sannhetskomisjonens rapport

Forslag

Jeg anbefaler og foreslår at Fjordfiskeremnda i tillegg til det som er tatt med i utkastet om tiltak i fiskeriforvaltnings, foreslår at

Rettighetene til arealene i kyst- og fjordstrøk dvs. innenfor grunnlinja, blir utredet nærmere i lys av Høyesterettsdom i Fosen saka.

Begrunnelse

Det skjer i vår tid en omfordeling av rettighetene til arealene i kyst- og fjordstrøk og trusler/inngrep fra nye og dominerende aktører - det man internasjonalt kaller "landgrabbing". Det er mange former, men spesielt to typer virksomheter:

- Oppdrettsselskap fra inn- og utland som får konseksvoner og overtar arealer i kyst- og fjordstrøk. Dette skjer ikke via rettslig rettighetsoverføring, men faktisk via vedtal i forvaltninga som kystsoneplaner (Plan og bygningsloven) og konsesjoner
- Havvindselskap som gjennom en sterkt subsidiert havvindsatsing, vil ramme fiskebanker og felt (arealer) som er viktige for ressursgrunnlaget og fiske i regi av fiskere fra sjøsamiske områder

Begge kategorier må ansees som en overføring av rettigheter, uten at det behandles som det. I dag er det ikke bevissthet rundt rettighetene til sjøarealene, man snakker i hovedsak om fordeling av tiltak i fiskeriforvaltninga som tildeling av kvoter, rettigheter til å utøve fiske, mm.

Dette står i delen om tiltak i Sannhets- og forsoningskomisjonens rapport

«Gjennom sine undersøkelser har kommisjonen erfart at press på tradisjonelle næringer og bruk av naturressursene er et gjennomgående tema både blant kvener og samer. En rekke industrielle tiltak de senere år har lagt beslag på tradisjonelle bruksområ[1]der både til lands og på sjøen, for eksempel i form av gruvedrift, vindkraftutbygging, kraftlinjer og fiske[1]oppdrett. Summen av disse inngrepene har betydelige konsekvenser for samisk og kvensk kulturutøvelse, Sannhets- og forsoningskommisjonen 656 enten det dreier seg om reindrift, kystfiske eller utmarksnæringer. I dag er disse konfliktene forsterket ved at det har blitt etablert stadig flere fiskeoppdretts[1]anlegg i områder med samisk og kvensk bosetning.»

Og i forslag til tiltak kun:

«Kommisjonen viser til NOU 2007: 13 Den nye sameretten og NOU 2008: 5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark og oppfordrer til at forslagene i disse utredningene følges opp.»

Rettslige vurderinger om vern mot inngrep som hindrer utøvelse av fiske

Her omtales med lenker artiklene

- Carsten Smith: Sjøsamenes rett til havet, i Juridika 2022
- Sjøsamenes rett til sjøfiske. Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, NIMs, temarapport til årsmeldingen for 2016
- 30. Sjøsamiske fiskerettigheter og kystsoneplanlegging. I [Integrert kystsoneforvaltning. Planfaglege, samfunnsvitskapelege og juridiske perspektiv. Universitetsforlaget, 2021](#)

Dømmekraft og drømmekraft. Kapittel 4 Sjøsamenes rett til havet

[Dømmekraft og drømmekraft Kapittel 4 Sjøsamenes rett til havet | Juridika](#)

skriver Carsten Smith i en juridisk biografi i ni deler, blant annet om de store omveltningene i Høyesterett på 1990-tallet, den moderne sameretten og innføringen av europeiske menneskerettigheter.

Han sier her at det etter at Høyesterett i 2021 kom til at internasjonale sivile og politiske menneskerettigheter sikrer samene rett til tradisjonelle næringer og levevei i en dom om reindrift, gjenstår spørsmålet om sjøsamene har en lignende rett til fiske.

Vern av sjøsamenes kultur

I vår tid gjelder det å beskytte den sjøsamiske kulturen som fortsatt lever langs kysten og i fjordene, fordi den krever at det også for fremtiden er samiske lokalsamfunn. Det er der denne kulturen lever videre. Dette forutsetter at det er økonomisk grunnlag for disse lokalsamfunnene, som forutsetter videre at det er tilstrekkelige muligheter for fiske med tilknyttet fiskerinæring i slike kystsamfunn. Tilstrekkelige muligheter for fiske betyr at samer som bor der, og er yrkesfiskere, har en rett til fiske som gir grunnlag for en husholdning, enten som levevei alene eller sammen med annen næring eller arbeid.

Retten til fiske bygger på bruken av havet gjennom århundrer, men for samene har retten et nyere og klarere grunnlag i Grunnloven og internasjonale konvensjoner.

Staten har en resultatplikt

Kystfiskeutvalget kaller situasjonen for sjøsamisk kultur for «fem på tolv», fem minutter før midnatt, altså sterkt truet. Utvalget mener derfor staten må foreta sterke tiltak for å sikre grunnlaget slik at sjøsamene kan bygge deres samfunn. Vi mente det var «antakelig den siste sjanse» som staten har til å reparere skaden fra tidligere diskriminerende, politiske avgjørelser. Et krafttak er nødvendig.

SP-konvensjonen er primært opptatt av resultatet i det kulturelle regnskapet. Det gjelder også «resultatplikten». Det er vanskelig å forstå spranget til proposisjonens negative, rettslige konklusjon.

Departementets holdning er ikke direkte en benektelse av en folkerettslig begrunnet rett til fiske. Ord må imidlertid bli konfrontert med realiteter. Hvilken verdi har en «rett» – en sjøsames rett til «å dyrke sin egen kultur» – hvis trenden blir tillatt å fortsette i negativ retning uten rettslig intervensjon?

Man kan ikke si om reguleringene av fiskeriene at de er i konflikt eller i samsvar med statens ansvar bare ved å lese reguleringene. Svaret vil avhenge av den reelle virkningen på de sjøsamiske samfunn.

Dersom hensynet til en forsvarlig ressursforvaltning tilsier strengere begrensning, må sjøsamene ha en fortrinnsrett til fiskeriressursene fremfor den øvrige fiskeflåten, og sjøsamenes rett til deltakelse i bruk, styring og forvaltning av sitt materielle kulturgrunnlag må sikres bedre i lovverket enn i dag hvis Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser.

NIM skriver at det er «bred nasjonal enighet» om at samenes kulturvern i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter omfatter retten til fiske, og at konvensjonen «gir staten et resultatansvar» for videreføring av samisk kultur.

Høyesterett gir ny kraft til Kystfiskeutvalget

Ved [dom 11. oktober 2021](#) har Høyesterett enstemmig i storkammer kjent ugyldig et vedtak om konsesjon til utbygging av vindkraft fordi utbyggingen krenker reindriftssamenes rett til kulturøvelse.

Samenes reindrift og samenes fiske har den store likhet at disse to næringer danner grunnlaget for hver sin hoveddel av samenes gamle kultur. For begge deler av kulturen gjelder at de har behov for klare og sikre rettigheter for sin næringsutøvelse, og for begge gjelder at de danner en vesentlig del av samene som folk.

[NIMs Temarapport 2016 Sjøsamenes rett til sjøfiske](#)

I temarapport til årsmeldingen for 2016, Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, står det på side 29

Anbefaling

Sjøsamenes rett til deltakelse i bruk, styring og forvaltning av sitt materielle kulturgrunnlag må sikres bedre i lovverket enn hva som er tilfellet i dag for at Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser.

2.5.6 VERN MOT ANDRE TYPER INNGREP Tiltakene som kom i etterkant av Kystfiskeutvalgets utredning var i det alt vesentligste knyttet til fiskeriforvaltningen. De utfordringene de lokale fjord- og kystfiskerne i de sjøsamiske områdene møter i dag, er imidlertid også knyttet til andre typer inngrep som i praksis innebærer en hindring for sjøsamenes fiske. Dette gjelder ikke minst konkurranse fra andre typer næringsvirksomhet, osv.

[30. Sjøsamiske fiskerettigheter og kystzoneplanlegging](#)

I Integriert kystzoneforvaltning. Planfaglege, samfunnsvitskapelege og juridiske perspektiv. Universitetsforlaget, 2021

Skriver Synne Movik om spørsmål knyttet til samiske fiskerettigheter og hvordan samiske interesser blir håndtert i kystzoneplanlegging.

Kystfiskeutvalgets argument om en grunnleggende rett til fiske for folk bosatt i Finnmark ble ikke anerkjent – i stedet ble det inngått kompromisser ved at eksisterende lovgivning ble justert for å vektlegge samiske interesser. Spørsmålet er hvordan slike interesser blir håndtert i lokal kystzoneplanlegging, når ulike interesser står mot hverandre.

